

De OV-chipkaart in Zwolle: wel duurder, niet eenvoudiger

28 april 2010

De OV-chipkaart zal binnenkort het enige betaalmiddel worden in het openbaar vervoer. Eén kaart voor alle vormen van openbaar vervoer. Meer gemak, minder kaartjes en niet duurder voor de reiziger. De SP in Zwolle wilde weten wat het effect van de introductie in Zwolle is en deed onderzoek.

Onderzoek

In een onderzoek heeft de SP alle 39 raadsleden op alfabetische volgorde gezet. Vervolgens hebben alle Zwolse raadsleden een fictieve busrit gemaakt naar het eerstvolgende raadslid op de lijst. De prijs voor zowel de strippenkaart als voor de OV-chipkaart werd berekend en met elkaar vergeleken. In vier gevallen was er geen busverbinding, omdat het vertrekpunt op loopafstand ligt van de bestemming. In totaal bleven er dus 35 ritten over. Het SP-onderzoek heeft een vergelijking gemaakt tussen het reizen met een blauwe strippenkaart (15 strippen, vol tarief) en een OV-Chipkaart op saldo (vol tarief). Deze keuze voor het vol tarief en het reizen op saldo is gemaakt omdat dit het meest eerlijke beeld geeft van wat mensen gaan betalen. Bij de strippenkaart wordt uitgerekend hoeveel zones de reis doorkruist, zodat het aantal reisstrippen kan worden berekend. Hier komt standaard één extra strip aan instaptarief bij. Van het totale aantal strippen worden vervolgens de kosten de kosten berekend. Bij een reis over twee zones bijvoorbeeld kost het dus drie strippen à 50,67 cent (€7,60 / 15) wat de reiskosten in totaal op €1,52 brengt. Vervolgens wordt de prijs bepaald met de OV-chipkaart. Hierbij wordt uitgegaan van het opstaptarief. Vervolgens wordt het aantal reiskilometers bepaald welke wordt vermenigvuldigd met de kilometerprijs

Zwolle: duurder uit met OV-chipkaart

Bij het onderzoek in Zwolle zijn alle raadsleden op alfabetische volgorde geplaatst. Vervolgens hebben zij een fictieve rit gemaakt naar de eerstvolgende op de lijst waarbij de prijs voor zowel de strippenkaart als voor de OV-chipkaart is berekend. Twaalf van deze busritten bleken met de OV-chipkaart goedkoper dan met de strippenkaart, maar bij de overige 23 ritten zijn de reiskosten met de OV-chipkaart hoger dan met de strippenkaart. 65,7% van de Zwolse raadsleden zou in onze test dus duurder uit zijn. De gemiddelde prijsstijging bedraagt 18%. Terwijl de introductie

van de OV-chipkaart volgens het Kabinet niet zou leiden tot hogere tarieven. Het raadslid van Boven is het duurst uit in het SP-onderzoek. Voor een busrit naar zijn collega – de heer Brink - moet hij € 1,16 meer betalen met de OV-chipkaart dan met de strippenkaart. Als bijvoorbeeld het Swollwacht-raadslid Land haar PvdA-collega de heer Karst persoonlijk wil overtuigen van het belang van een spoedige beslissing over de knip in Stadshagen is zij voor de heen- en terugreis € 2,08 extra kwijt met de chipkaart. Zij kan dan beter haar partijgenoot de heer Yildirim sturen, die € 0,32 goedkoper uit is met de OV-chipkaart als hij een busrit wil maken naar zijn PvdA-collega de heer Ben Ali Ahlaq.

Onduidelijk inzicht gemaakte reizen

Op de OV-chipkaart zelf is het onmogelijk om te zien wat het saldo is en of er wel of niet is ingecheckt. Dit kan alleen bij speciale (blauwe) informatiepalen en bij betaalautomaten. Als de reiziger wil dat er een medewerker naar kan kijken dan kan dit alleen bij servicepunten. Hiervan is de spreiding behoorlijk beperkt. Zwolle-Zuid, waar 32.000 mensen wonen, heeft maar twee servicepunten, Stadshagen en Aa-landen met respectievelijk 20.000 en 13.000 Zwollenaren slechts één. Kleinere oude stadswijken als Pierik, Kamperpoort en de Wipstrik hebben helemaal geen servicepunt. Daarnaast hebben klanten natuurlijk te maken met de beperkte openingstijden van de winkels waar servicepunten aanwezig zijn.

Om een goed beeld te kunnen krijgen van de gemaakte reizen zijn reizigers aangewezen op het aanmaken van een persoonlijke account via www.ov-chipkaart.nl. Hierop valt terug te vinden welke reizen er zijn gemaakt en hoeveel hiervoor is betaald. Dit kan echter alleen met een persoonlijke OV-chipkaart. Met een anonieme OV-chipkaart kan er geen gebruik worden gemaakt van deze dienst. Daar tegenover staat dat je bij een strippenkaart elk moment kan zien hoeveel tegoed er nog is.

Overige problemen

Het nadeel van de OV-chipkaart is dat je als reiziger bij het in- en uitstappen moet opletten dat er wordt uitcheckt. Bij de strippenkaart is dat niet het geval: na het afstempelen door de chauffeur is de transactie afgerond. Ook de geldigheidsduur bij overstappen met de strippenkaart is aanzienlijk ruimer dan de duur die bij de OV-chipkaart wordt aangehouden. Bij een reis van bijvoorbeeld 2 strippen heeft de reiziger een uur en vanaf 5 strippen zelfs anderhalf uur om over te stappen of retour te reizen. Ook daardoor wordt het reizen in veel gevallen duurder. Als een reiziger binnen de tijd van 35 minuten teruggaat, betaalt deze met de OV-chipkaart het instaptarief niet dubbel, maar de gereisde kilometers op de terugreis wel. Met de strippenkaart is dit gratis binnen de eerder genoemde (ruimere) termijn. Na die periode van 35 minuten betaalt men zelfs de gehele retourreis opnieuw inclusief het opstarttarief. Met een strippenkaart kan je eenvoudig met meer personen reizen, bij de OV-chipkaart werkt dit niet. Daar moet per persoon met een OV-chipkaart worden in- en uitgecheckt. Bovendien wordt er per regio met een ander tarief gerekend.

Conclusie

De OV-chipkaart maakt het openbaar vervoer duurder en daarmee ook aanzienlijk minder voordelig ten opzichte van het reizen met bijvoorbeeld de auto. Het Zwolse onderzoek staat niet op zichzelf: in alle andere door SP-afdelingen onderzochte steden in Nederland blijkt de OV-chipkaart te leiden tot prijsstijgingen. De bewering dat er geen prijsstijging zou plaatsvinden is dus aantoonbaar onwaar. De drempel voor reizigers is echter niet alleen een financiële, maar ook een praktische. De OV-chipkaart werkt nog verre van goed en is zeker nog niet feilloos of veilig. Men is er nog steeds niet in geslaagd om een makkelijke en begrijpelijke universele reiskaart met transparante tarieven in te voeren. De servicepunten in Zwolle zijn geconcentreerd in en rond het centrum en daarom voor veel burgers niet gemakkelijk te bereiken, zeker niet voor mensen die slecht ter been zijn (en dus juist afhankelijk van het openbaar vervoer). Al met al komt de SP in Zwolle tot de conclusie dat invoer van de OV-chipkaart zal leiden tot hogere kosten en afname van het gemak en dat is niet het doel van de invoer van de OV-chipkaart. De kaart die is bedacht om het reizen makkelijker te maken voor de reiziger maakt het reizen vooral aantrekkelijker voor de vervoerders.

Namens de fractie van de SP in Zwolle;

Edwin Koster
Gemeenteraadslid